

REDACTIA

Arad, Deák Ferencz-utca Nr. 20

ABONAMENTUL

pentru Austro-Ungaria:
 pe un an . . . . . 20 cor
 pe 6 an . . . . . 10 "
 pe 3 an . . . . . 5 "
 pe o lună . . . . . 2 "
 Scrie de Duminică pe an
 4 coroane.

Pentru România și străinătate
 pe an 40 franci.

Manuscrisurile se impozitează.

ADMINISTRAȚIA

Arad, Deák Ferencz-utca Nr. 20.

INSERTIUNILE:

le un șir garmond: prima
 dată 14 bani; a doua oară
 12 bani; a treia oară 8 b
 de fiecare publicațiune.

Atât abonamentele, cât și
 inserțiunile sunt a se plăti
 înainte în Arad.

Telefon pentru oră și comitat 507.

Scrie nefrancat nu se primesc

TRIBUNA

COMPROMISELE CU GUVERNUL.

— De Eugen Brode. —

Știrile despre negocierile unui compromis între Români și guvernul unguresc, care se pun acum de nou în curs de o anumită presă maghiară și română, sunt pure invenții, care au mențiunea a servi scopuri de partid străine de cauza română. Noi suntem dator să ne dăm pe deplin samă de acest lucru și să ne ferim ca de foc a le da crezământ, căci spre răul nostru și în paguba noastră ele se nascocesc și se propagă.

Meseria nascocirii și a propagării lor este exercitată mai ales de două ziare, de »Adevărul« din București și de »Magyarszó« din Budapesta. »Adevărul«, este o întreprindere ziaristică, întemeiată pe acțiuni cu capitale neromânești, care combate întreaga operă de renaștere a României și se folosește în lupta sa ziaristică fără scrupul de ori ce mijloc. »Magyarszó« reprezintă în Ungaria, precum se știe, coarda cea mai șovinistă a șovinismului maghiar general; el propagă o maghiarizare cu ori-ce preț și pe întreaga linie, desfacerea economică a Ungariei de Austria, armată maghiară etc. Combate și el bazele actuale a le formațiunii de stat ungar. Din punct de vedere patriotic »Adevărul« și »Magyarszó« se întindesc deci în scopurile lor identice pentru țara lor. Este clar, că unor asemenea patrioți, ori-ce înțelegere între poporul maghiar și român, le-ar veni curmezis, căci ea ar contribui în mod însemnat, la consolidarea ambelor regate vecine. De aci urmează că »Adevărul« să-și dea mâna cu »Magyarszó« și se caute împreună a nimici, în germine încă. Ori-ce formațiune, din care

s'ar putea desvolta înțelegerea temută. Afară de dispozițiunea unei părți însemnate a Românilor din Ungaria pentru o politică de înțelegere cu Maghiarii, nu se poate înregistra astăzi nici un fapt, care ar dovedi o apropiere între aceste două popoare, avizate unul la altul. O dispoziție fosă este pentru un ziarist un prost obiect de combătut: nu se pot servi publicului »amănunte« interesante, nici nu se pot deschide »campanii«. Știind ziaristul de profesiune, că publicul se emoționează mai ales de partea națională a politicii și contând cu naivitatea publicului inventează un compromis, care angajează ambele guverne. »Concesiunile« sunt astfel croite, ca fiecare guvern să apară ca trădător pentru țara sa. Urmează »amănuntele«, care angajează la luptă și alte foși și cercuri politice și »campania« a succes.

Noi știm, din experiențele noastre proprii, că într'un moment dat o asemenea tactică poate să prindă și să reușească. Sunt doar abia vr'o câți-va anișori de atunci când s'a incubat printre noi credința, că, nu altul, ci tocmai baronul Bánffy, — inspiratorul de astăzi a lui »Magyar Szó« — ar fi încheiat un compromis cu Românii! Această credință, de care astăzi cu drept cuvânt ne rușinăm, a produs, prin »Adevărul« servite de ziare, printre noi o turburare încât stam nici să ne mai cunoaștem unii pe alții. Cuvântul de »trădător« era pe atunci foarte eficient. Cel ce au aranjat atunci »campania« pot să fie foarte mulțumiți de rezultatele ei, căci ea adus pagube însemnate cauzei române. Incurajați de aceste rezultate »Adevărul« și »Magyar Szó« merg mână în mână astăzi același drum

și speră că naivitatea publicului să fie fără margini.

Intr'adevăr se cere multă naivitate politică pentru a crede că înțelegerea între poporul român și cel maghiar se poate face prin o simplă conversație sau prin o tocmeală între guvernele dela Budapesta și București. Este nemulțumirea Românilor din regatul ungar o afacere internațională, care ar fi supusă unui tratament dela guvern la guvern? Și dacă ea nu este o afacere internațională, ci este o afacere internă a Ungariei, care guvern unguresc ar permite un amestec străin, sau care guvern român s'ar expune la un refuz sigur și hotărât? Pentru ori ce om cu mintea întreagă este invederat că n'a putut și nu pot să aibă loc în această privință între cele două guverne nici un fel de negocieri sau tratamente, cu atât mai puțin să se fi încheiat vre-un compromis, și că modul acesta de soluțiune a chestiunii este *a priori* exclus. Să admitem acum pentru un moment că mândri maghiari dela Budapesta și chibșiți Români dela București, au desconsiderat principiile politice internaționale și au stat de vorbă și s'au tocmit cum au să ne mulțumească pe noi Românii din regatul ungar. Pentru ce să se întâmplie una ca aceasta poporul român din Ungaria să fie pe o treaptă de cultură atât de joasă, încât n'ar putea să-și manifeste nici o voință: ca un obiect de târguială, ca o marfă el ar fi cumpărat și vândut fără ca să spună un cuvânt.

Românii din regatul ungar pot însă să privească peste un trecut politic de mai bine de două sute de ani: ei au luptat în aceș-

PAGINI INEDITE DIN VASILIE ALEXANDRI.

MARGARITA.

9.

După o rătăcire prelungită prin alee și prin desimea parcului, el căzu pe o laiță la umbra unui stejar bătrân și cercă în zadar să aline bătăile inimii sale; minutele-i păreau lungi, verdeața naturii posomorită, cântecul păsărilor monoton, când de-odată, prin un efect magic, totul se înveseli în ochii lui. Soarele deveni splendid, verdeața frunzelor se înviora, ciripitul păsărilor se schimbă în armonie plăcută, căci Margarita intrase în grădina.

Imbrăcată într'o rochie albă de gază, tinăra femeie veni iute prin o alee nisipită și strălucă ca o apariție cerească în umbra deasă a copacilor. Alexis, uimit, se sculă și se repezi înaintea ei, mâinile lor se strinseră tremurând și ochii lor se umplură de lumină aurită.

— Ai venit, zise ea cu glas febril; inima îmi spunea că ai să vii.

— Am venit; răspuse el, căci nu mai puteam trăi fără să te văd.

Zicând aceste, ei se apropiară de un boschet și se puseră pe bancă.

Cine poate inventa o limbă atât de expresivă care să fie în stare a descrie lămurit simțurile sufletului lor, când ei se văzură amândoi singuri, în misterul aceluși boschet de flori? Bucuria, mirarea, uitarea suferințelor trecute, îmbătarea fericirii prezente și chiar o tainică timiditate se concentră în aspirările cele mai înfocate ale amorului. Tăcerea lor avea o eloc-

vență neresistibilă și privirile lor aveau electrice luciri.

— O, Margarită, scumpă Margarită! zise în fine Alexis; aș vrea să mor în momentul acesta pentru-că nu pot să găsesc în viața mea alt moment mai divin. După atâtea suferințe te văd singură, te admir în deplină libertate și pot să-ți spun cât te iubesc și câtă înrădărire ai asupra soartei mele.

— Ah, amical meu, dacă ai muri, nu mi-ar rămânea multe zile de trăit . . . că sunt foarte nenorocită și datorii mele de soție nu-mi permit a realiza visul inimii mele. Mă iubești Alexis, o știu, și aceasta este singura mea mângăiere în viață, însă . . . Ea tăcu și plecă capul plângând.

— Te înțeleg iubita mea; legăturile căsătorești nu-ți permit a dispune de soarta noastră; ele sunt ca niște ziduri înalte, care ne despart pentru totdeauna. Ce-mi rămâne dar de făcut mie, care nu pot suferi mai mult viața fără tine? Să șed în țară ca să fiu necontent matorul fericirii altuia? Nu, nu mă simt cu destulă mărinie pentru asemenea sacrificii, nici cu destulă putere pentru a răbda asemenea chin.

— Și ce ai de gând să faci? întrebă ea, ridicându-și ochii plini de lacrimi.

— Nu-mi rămâne decât să mă depărtez de tine și să mă duc în fundul lumii!

— Iar să mă lași singură? strigă ea, apucându-l de braț cu o mișcare convulsivă, ear să te arunci în valurile periculoase ale vieții vagabonde? Ce-oi să mă fac eu în lipsa ta, când știi, că de când m'am măritat, nu am nici o

mulțumire alt., decât aceea de-a te vedea din vreme în vreme?

— Ascultă-mă, dragă Margarită! replică Alexis, cuprinzându-o cu brațele și lipind-o de inima lui; numai Dumnezeu știe câtă iubire mi-ar inspira și câtă amară disperare se adună în mine când gândesc a mă depărta de tine; dar ceea-ce vreau să aflu este cât te iubesc de o mie de ori mai mult pentru tine, decât pentru mine și că nici un sacrificiu pe lume nu m'ar opri a-ți asigura liniștea și a-ți feri reputația de clevetirile străinilor.

— Și ce-mi pasă de clevetirile lor? strigă Margarita; amorul nostru e mai presus decât răutatea oamenilor. Tu mă iubești Alexis, . . . lumea îmi este indiferentă.

— Te iubesc cum îți merit de a fi iubită, scumpa mea! ca pe o ființă îngerească care a deșteptat în sufletul meu cele mai gingașe și mai nobile simțiri. Amorul ce ai aprins în mine a deschis înaintea mea raiul unei fericiri la care nu-mi este permis de a aspira, căci în poarta aceluși raiu stă ingerul virtuții, blând și frumos ca tine. Tu ai făcut pentru mine ceea-ce numai providența era în stare să facă: mi-ai dat o nouă viață și eu nu pot să-ți arăt recunoștința decât numai prin sacrificiul inimii mele. Trebuie să fug de tine pentru-ca să rămân demn de tine.

— Nu vreau! nu vreau să mă lași singurătății! Nu vreau să mă părăsești pradă suferinței; — suspină Margarita, plecându-și capul pe umărul lui Alexis.

Uimit, nebun de dragoste, tinărul depuse o înfocată sărutare pe fruntea iubitei sale. La

lung period lupte grele, știu să-și deosebească pozițiunea lor, au rostul lor, au organizațiunea lor, au reprezentanții lor și își au voința lor. Este absurd a presupune, că s'ar găsi astăzi în România vre un bărbat de stat atât de nechibzuit, care nesocotind toate acestea, ar încheia cu guvernul unguresc un compromis oare-care menit a înlătura ne-mulțumirea Românilor din Ungaria. Ce valoare ar putea se aibă peste tot un compromis, căruia i-ar lipsi sancțiunea celor ne-mulțumiți? În nescocirile sale absurde «Adevărul» spune, între alte neadevăruri, că guvernul român ar fi obținut pe sama Românilor de la guvernul ungar 20 mandate de deputați în cameră. Mandate de deputați obținute de la guvern se numesc și sunt guvernamentale. Nici guvernul ungar n'ar fi avut nevoie să ceară așement «concesiuni», fiindcă politica de pasivitate a Românilor refuză ori-ce fel de mandat de deputat. ear Românii, cari sunt hotărâți a părăsi această politică, dispun ei de cel puțin atâtea mandate de deputați naționali, aleși nu numai fără concursul guvernului, ci tocmai împotriva lui. Nescocirile «Adevărului» sunt absurde și în amănunte.

Conflictul între noi și Maghiari primejdios atât pentru unii cât și pentru alții, s'a născut și dezvoltat din raporturile noastre reciproce la noi acasă. Tot numai noi și tot numai acolo putem să vindecăm și să înlăturăm acest rău. Numai în două moduri se pot înlătura conflictele: sau cu puterea sau prin compromise. Puterea ne lipsește atât nouă cât și Maghiarilor. Dar și de compromise suntem încă departe.

Prin politica noastră de pasivitate, care a avut și ea rostul și îndreptățirea ei, noi am contribuit foarte mult la îndepărtarea timpului compromiselor. Noua față, în care intră acum politica noastră națională, va schimba și în această privință lucrurile. Folosindu-ne de drepturile noastre politice, puține câte ne-au mai rămas, va fi inevitabil că Maghiarii se nu se întilnescă cu noi și se cunoască că poporul român poate să-i fie un bun tovarăș. Deabea atunci vom avea ocaziune a discuta modul și forma compro-

misului între noi și Maghiari. Până atunci însă să ne apărăm nu numai contra șovinismului bolnăvicios, ci și contra nescocirilor și minciunilor despre prelinse compromise încheiate de alții pentru noi, nescociri și minciuni răspândite de niște oameni, cari nu represintă de cât interese străine de neamul românesc.

Tulburările militare din Pojon.

Cu câte-va săptămâni înainte de asta mai mulți soldați de cavalerie din Șopron, au denegat supunerea. În amărărea sufletească, că nici după împlinirea serviciului de trei ani nu-i lasă acasă, s'au îmbătut, și în stare de beție au bătut pe sergentul și pe sublocotenentul batalionului de vânători. Când au cerut ajutor dela casarma de cavalerie, sentinela, care era compusă din soldați cu serviciul de trei ani, n'a voit să meargă contra lor. Din cauza asta s'a pornit o cercetare severă și în câte-va săptămâni s'a și adus sentința.

Sentința s'a publicat în urma ordinului comandantului de corp principele Frederic, în mod sârbătoresc.

În curtea casarmei, în prezența întregului regiment căpitanul Kraft în mare liniută a citit sentința, care e destul de domoală, în raport cu faptele revoltanților, cari au bătut un sublocotenent și un sergent.

Pe conducătorul și autorul tulburărilor pe Lederer Ignác z l'au condămnat la 4 ani și cinci luni, arest de cetate. Dintre ceilalți vinovați principali:

Pe Vitéz Péter la 4 ani și 6 luni;

Ettmayer Ferencz la 4 ani;

Varga Dezsó la un an;

Lelák István la 14 luni de arest.

Pe Veres, Szigyártó, Ladi, Csákányi și Laszări la arest de 19 luni.

Pe sergentul Némét András la 10 luni arest și degradare.

Pe sergentul Buchó Ferencz la arest de 10 luni, ear pe soldatul de rând Kovács la arest de două luni.

Cu totul sunt treisprezece. Soldații cari stau în gledă și erau în mare liniută au ascultat cu tristețe osânda colegilor cari se revoltaseră în amărăciunea sufletescă, că nici după serviciul de trei ani nu pot merge acasă.

Dela congregația Aradului.

— Ședința dela 13 Februarie. —

Lumea se adună încet. Sunt deja 9 și în sală abea-s 30 membrii.

Dintre Români sunt prezenți Dr. I. Suciu, Russu-Șirianu, Dr. St. C. Pop, Dr. C. Ardeleanu, Traian Vațan, Traian Terebent, Aurel Iancu, Iustin Dascăl, Ioan Morariu, (Micalaca) N. Boscatu, Nicula, S. Șerban, Dr. I. Trăilescu, G. Papu, D. Popovici, V. Pantos, Vuculescu, I. Popovici, I. Moldovan, G. Bogdan, T. Cizmaș, D. Luca, Dr. G. Popovici, I. Giorgia, Popescu, (Musca); Dr. L. Tămășdan, Axente Secula, I. Miclosi, N. Lăzărescu, Dr. Ispravnic, Iuliu Groșoreanu, Dr. Iacob Hotăran, I. Pelle, Iuliu Herbay etc.

Vicispanul Fábokych deschide ședința în numele fișpanului, care este bolnav.

La punctele 2—6, despre nouii ministrii, iau cuvântul

Dr. St. C. Pop. Arată cum d'atâtea vreme așteaptă și naționalitățile să aibă țeara un guvern pe care să-l salutăm și noi. Dureră, asemenea guvern nu i-s'a dat țerii și avem puține speranțe că i-se va da.

La început erau speranțe că actualul guvern să fie mai deosebit de celelalte, dar iute a trebuit să ne convingem, că și Tisza a avut până acum prilej să ne arunce mănușă, să promită câte toate pentru rassa maghiară, dar nouă nimic, ci din contră, prin proiectul de revizuire a legii electorale vrea să ne despoaie de drepturi.

Arată pe larg spiritul de care se conduce Berzeviczy.

După-ce arată pe larg spiritul șovinist de care se conduce și actualul guvern, zice luăm deci la cunoștință, dar *nu salutăm venirea la putere a noului guvern.*

acest contact ferbinte ea se trezi din amețeala ce o cuprinsă, se smânci din brațele lui Alexi și cu ochii rătăciți și cu glasul tremurător ea zise:

— Ai dreptate . . . trebuie să ne despărțim . . . de ai rămânea mai mult, simt că aș fi perdută. . . Adio! și vru să se depărteze.

Alexis o ținea de mână.

— Adio, adăoga el, adio pentru totdeauna.

— Pentru totdeauna! Ah! Alexis acest cuvânt e moarte pentru mine! — și ne mai putând rezista îndemnului inimii sale, Margarita se aruncă în brațele lui Alexi. Buzele lor se încheștară într'o lungă și voluptoasă sărutare. Sufletetele lor se întâlniră în acel sărutat și soarele străluci mai splendid pe limpedele senin al cerului.

În curînd Alexis luă calea străinătății.

VII.

La Galați, unde era să se imbarce pentru Viena, el scrie un bilet Margaritei și i-l trimise la țară.

„Scumpa mea Margarita,

Când îți întreprinde vre-o călătorie depărtată și te-ți găsi ca mine în momentul de a părăsi patria ta, îți cunoaște una din simțirile cele mai amare și îți afla atunci câtă mângăere gustă bietul călător, adresând utima lui gândire ființei ce iubește. Acest adio al inimii în ora plecării cuprinde un amestec de jeliuri dure-roase și de tainice prevestiri, care îl mănăște adînc și îl înfiorează, căci i-se pare că zice adio pentru totdeauna! Fericit acela, care într'un asemenea moment găsește în fundul ini-

mei sale o imagină frumoasă, un suvenir drăgălaș, un nume adorat, cărora se poate închina comorile sufletului său.

Nu știu, cât pentru mine, ce-mi rezervă destinul și cum are să fie viitorul, dar ce știu bine este, că zicînd acum adio țerii mele, simt o dulce mângăere de a gândi la tine, îngerul meu și de-ați trimite în aceste rînduri tot ce este mai gingaș, mai nobil, mai iubitor de inima mea.

Marinarii au un obicei foarte poetic. Pînă nu se aruncă în pericolele mărilor, ei merg de ornează cu flori altarul maicei Domnului dinaintea cărui îngenunchiază și se roagă. Eu, a cărui soartă seamănă cu a lor, am același crederi ca dinșii și îmi place să încunun scumpul tău suvenir cu toate minunele cele mai grațioase ale închipuirii și cu toate desmerdările unui amor nemărginit.

Adio dar, Margarită! Adio, îngerul meu! Plec muncit de o cumplită durere, dar ori-cum să fie, sunt mulțumit de a sacrifica fericirea mea în favoarea liniștii tale, căci, precum ți-am declarat din viu graiu, te iubesc de o mie de ori mai mult pentru mine. Dacă socoți însă că merit o recompensă, fă ca s'o găsească în Paris, sub forma unui răsăș, scris de tine cu toată încrederea și sinceritatea amorului puternic ce m'a supus ție pentru viața întreagă.

Alexis V.

Eată răspunsul Margaritei ce găsi el la posta din Paris:

„Scumpul meu Alexi,

La iubitul răsăș ce m'ai scris din Galați, mă grăbesc a-ți trimite aceste rînduri. Nu ți-le

trimit însă ca o recompensă, cum zici, ci ca o rugăminte și ca o destăinuire. Află scumpul meu amic, că dacă m'am ferit de amorul meu în timpul cât te găseai aproape de mine, a fost pentru-că simțeam cât de puternic dormea el în sufletul meu și pentru-că nu mă credeam în stare de a rezista îndemnulor lui; dar de când te-ai depărtat, de când al tău adio a deșteptat în sânul-mi durerea despărțirii, simt că am nevoie de toată dragostea ta pentru-ca să mă susție în cruda singurătate în care mă părăsi! Acel adio care cuprinde un sacrificiu atât de mare din parte-ți în favoarea liniștii mele, a adus o dulce apropiere între noi și mi-a dat o vie încredere în amorul tău, amor desolat, mare și nobil ca inima ce-l conține.

Eată, dragul meu, taina ce de mult doream a-ți descoperi; ea îți va explica tot ce au putut să-ți pară neînțeleși în purtarea mea către tine. Spune-mi dar acum că nu mai păstrezi nici o îndoială asupra simțirilor mele, încredințază-mă că te depărtezi de mine pătruns de fericirea, ce gustă tot omul care se știe iubit.

Ai văzut cum soartea nemiloasă a stins visul cel mai frumos al juniei mele! Trebuie să mai adaug, că neîmplinirea acestui vis de fericire m'a aruncat într'o descurajare adîncă. O, scumpul meu Alexi. Fericirea mi-s'a arătat de departe, ca o fantasmă înșelătoare și a dispărut iute din ochii-mi pentru că să o jlesc cât oi trăi. Sperarea m'a păsăsit și nu mai vîd înaintea mea de cât un orizon întunecat.

(Va urma).

Vorbește apoi Dr. Zoárd *Lázár*, care vorbește în contra felicitării guvernului.

Baronul *Bánhidý* este pentru felicitare, zice că Tisza este foarte capabil, are program bun, nu trebuie deci să presupunem preventiv rău despre el.

Russu Șirianu începe prin a combate cele spuse de baronul *Bánhidý* și arată pe larg de ce Românii nu pot să aibă încrederea în actualul guvern.

Propune un amendament de neîncredere îndreptat la adresa lui Berzeviczy.

Dr. I. Suciu (în limba ungurească) vorbește pe larg despre cele făcute de actualul guvern și demonstrează, concis, de ce noi nu putem să avem încredere în guvern.

Vásárhelyi László declară că el aici nu face politică ci primește propunerea comisiei permanente.

Majoritatea primește propunerea.

La 10 ședința se suspendă pentru a se alege 5 membri în comisia administrativă.

După-ce s'a trecut peste alegere (la care Românii de altfel n'au luat parte), la punctul 8 din programul ședinței se încinge o interesantă discuție în jurul sumei de 349.000 ce mai trebuie să plătim pe urma *hojiilor lui Krivány*.

Intr'o vorbire admirabil documentată și dovedind că a studiat temeinic chestia, **Dr. I. Suciu** arată cum și prin primirea propunerii comisiei permanente — d'a lua la cunoștință că mai avem încă de plătit suma de 320.000 (20.000 s'au luat din ce s'a găsit la *Krivány*) s'anume în decurs de 26 ani poporul muncitor și sărac i-se pun sarcini.

Când s'a pus adica darea suplimentară pentru plățile *hojiilor*, ni s'a spus că în schimb se va reduce darea suplimentară pentru drumuri. Ce s'a întâmplat însă? S'a scăzut numai pentru-cei ce plătesc dare dela 15 fl. în sus, va să zică oamenilor mai cu dare de mână, cele două clase de contribuabili cari plătesc dare nu după procentuare, au rămas tot îngreunate, așa că acestea au plătit, de pildă, în 1901—1902 225.584 coroane, pe când bogătanii numai 101.739 cor.

În jurul acestei chestiuni se încinge o discuție vehementă. Oratorul Românilor zdrobește administrația cu greutatea cifrelor.

Se scoală pe rând *Vásárhelyi László*, baronul *Bánhidý* și protonotarul *Schill* și încearcă să slăbească efectul produs de *Dr. Suciu*, care vorbise ungurește, pentru a-l rușina cu atâta mai tare pe domniul din fruntea comitatului, dovedind că nu se îngriesc de soarta clasei sărace, va să zică de *majoritatea* locuitorilor comitatului.

Mamelucii guvernamentali cu toate acestea, primesc propunerea comisiei permanente. Dintre Români însă nici unul!

Discuția cea mai vehementă se pornește însă când se ajunge la punctul 29 — a se lua la cunoștință cele petrecute la *Talpoș* — când se discută adică

Chestia socialistă.

Cel dintâu vorbește *Russu Șirianu*, care într'o vorbire d'o oră întreagă, abordează pe larg chestia și arată *adeveratele cause* ale tulburărilor din comitat: starea mizerabilă economică, destrăbălarea administrației și uneltirile unor agenți provocatori, pe cari stăpânirea i-a lăsat anume să seducă poporul, crezând că astfel îl va despărți de fruntașii săi firești.

Vom publica în extenso această vorbire.

Di *Russu* a terminat propunând respingerea propunerii vicispănului (care crede

că a sanat răul trimițând miliție pe capul bieților săteni) și trimiterea unei anchete care să studieze conștiinșos întreaga chestie și să vină apoi cu propuneri de sanare a răului constatat.

Vorbește apoi demn și citând dovezi din viața practică *Iuliu Groșoreanu* și apoi *Dr. Suciu* cari sprijinesc propunerea lui *Russu Șirianu*, aprobați fiind de toți Românii.

Sensația cea mai mare a produs-o însă un fapt care în puține locuri s'a mai întâmplat: *două Unguri* distinși, avocatul *Dr. Lazár Zoárd din Chișineu* și deputatul dietal *Holaky au vorbit în sensul oratorilor Români, arătând pe larg cazuri de revoltătoare destrăbălare administrativă și mărturisind că într'adevăr, nechibzuința și răutatea administrației este de vină la cele mai multe tulburări.*

Vom reveni pe larg asupra acestu fapt.

Dr. Ioan Suciu, cere ca să se citească toate socotelile comunale și nu numai sumar să se ia la cunoștință ca și cum s'a făcut până aci. Românii vor face d'aci încolo chestie de conștiință și din cele mai neînsemnate lucruri cu atât mai ales, că nici atâta considerație n'au față de noi, domniul dela cârmă, ca și din sinul nostru să aleagă pe unul ori doi, în comisii unde se rezolvă afacerile astea, ca să știm și noi ce se petrece și ca să nu fim nevoiți aici în plinul congregației să facem obiect de discuție din ele. Este un elementar principiu parlamentar respectul acesta a minorității.

Ungurii sunt indignați de propunerea asta, dar în sfârșit spunându-le *Suciu*, că dacă nu vor respecta dreptul acesta ce i-l dă legea, va face protest, s'au mai calmat.

Vicispănul s'a văzut silit în fine să cedeze și s'a ordonat cetirea tuturor socotelor comunale. Fiind însă deja ora 2^{1/2} s'a amânat ședința pe după-ameaz care *probabil se va lungi și în noapte*, căci nici de prevenit nu e până unde vor continua Românii lupta.

Războiul ruso-japonez.

Pentru a-și putea forma cetitorii nostri o idee posibil clară asupra însemnătății adevărate a războiului mare, care a erupt între Rusia și Japonia, dăm mai la vale date statistice, din cari se învederează puterile materiale și militare ale acestor două state în războiu.

RUSIA.

Regim: Impărăție absolutistică.

Domnitor: Țarul tuturor Rușilor, Nicolau al II. născut în 1868, domn din 1894.

Moștenitorul Tronului: Mare-duce Mihail, născ. în 1878.

Teritoriul și populațiunea:

		Cade deci pe 1 Km.	
	Km.	Loc.	loc:
1. Rusia europeană (dimp. cu Polonia)	5,053,978	103,671,358	21
2. Finlanda	383,612	2,712,562	7
3. Rusia asiatică	17,002,408	22,697,496	1
Peste tot	22,429,998	129,081,386	6

Naționalități: 1. Ruși: 78,500,000; 2. Poloni: 7,500,000; 3. Chinezii: 4,300,000; 4. Lităni: 3,600,000; Jidani: 3,600,000; Tataři: 3,500,000; Germani: 1,500,000; *Români*: 1,000,000; alte naționalități: 800,000.

Confesiuni: 1. greco-ortodoxi: 76,828,000; Rascolnici: 1,244,000; catolici: 15,033,000; Protestanți: 3,525,000; israeliți: 4,250,000; evan-

geliști: 2,662,171; mohamedani: 2,696,000; armeni: 62,000; alte confesiuni: 90,000.

Finanțele: Intratele bud. anual (în 1902) 4,204,595,468 Marcs.
Eșitele 4,244,595,468
statului Datoria statului 12,983,308,066

Flotele comerciale: 1043 vapoare de comerț, total de 410,308 tone: 4584 corăbii, total de 469,1509 tone.

Comerț: Import în preț de 2,314,812,640 Marcs
Export " " " 2,960,389,960 "

Căi ferate: În lungime de 59,251 km. în Europa 48,617 km., în Asia 7985 km. Finlanda separată 2650 km.).

Fir telegrafic: 165,158 km.

Armata: Contingent pe timp de pace: 1,387,000 soldați. În caz de mobilizare generală: 4 mil. 615,500 soldați.

Flota de răzbel: 383 năvi de războiu, mari și mai mici, cu 3514 tunuri și 62,715 marinari lupători.

Trecătorul: Alb-albastru-roșu.

JAPONIA.

Regim: Impărăție constituțională.

Domnitor: „Micado“-ul Muciuhito, născ în 1852, domn din 1867.

Moștenitor de tron: Prințul Ioshihito Harunomia, născ. în 1879.

Teritoriul și populațiunea: pe 417,412 kilometri 46,521,314 locuitori, cad deci pe un km. cam 16 locuitori (Teritoriul se estinde pe mai multe insule).

Naționalitatea: Afară de vre-o 11,000 străini toți japonezi, rasă mongolică.

Confesiuni: Sintoști, budhaști, umători ai lui Confucius, puțin creștini.

Finanțele: Intratele bud. anual (1902) 743,400,000 Marcs
Eșitele 738,468,000
statului Datoria statului 1,489,752,000

Flotila comercială: 1221 vapoare, total de 543,000 tone; 3850 corăbii, total de 320,000 tone.

Comerț: Import: 638,736,000 Marcs.
Export: 457,221,822 "

Căi ferate: În lungime de 8164 km.

Fir telegrafic: În lungime de 27,478 km.

Armata: În timp de pace 68,000 soldați, în caz de mobilizare generală: 640,741 soldați.

Flotila de răzbel: 175 corăbii cu 1507 tunuri.

Stindardul: violet și alb.

Ziarele engleze despre înfringerea Rușilor.

Londra, 12 Febr. Toate ziarele de aici scriu, că puterea maritimă a Rusiei s'a nimicuit pentru tot-deauna. Ziarul „Daily Telegraph“ scrie, că flota rusească, care înainte cu câteva zile era a treia din lume, acum nu mai are însemnătate și Rusia nu mai are dreptul a-se socoti între marile puteri maritime. Jumătate din vapoarele, ce formau flota dinaintea fortului Port-Arthur, e distrusă și nici cele 4 frumoase încrușișătoare, ce au plecat din Vladivostok, nu își vor putea înconjura soarta prescristă, adică vor cădea în mâinile Japonezilor. Lupta maritimă între Rusia și Japonia e sfârșită. Rusia nu mai poate avea speranța de a-se reculege după aceste pierderi enorme. Și ziarul „Standard“ e de opiniunea, că Rusia și-a pierdut însemnătatea pe mare. Admiră serviciul eminent de spionaj, tactica, istețimea și curajul extraordinar al Japonezilor, ceea-ce arată și lucrul, că le-a reușit a transporta prin Ciemulpo soldați, după-ce i-a bătut pe Ruși, scufundându-i 2 panzirate dintre cele mai prețioase. „Times“ încă e rezervat și așteaptă rezultatul ciocnirii pe uscat, care nu va mai întârzia mult.

Vapoare rusești prinse.

Londra, 12 Febr. Japonezii au prins vaporul de transport, „Jekaterinoslav“, care voia să meargă din Vladivostok spre Odessa. Pe bord erau 30 soldați pedestri, cari au fost desarmăți, iar vaporul fu trimis în Japonia. Tot-această soartă au avut-o un încrușișător și 4 vapoare de transport mai mici.

Triest, 12 Febr. Vapoarele rusești „Mongolia“ și „Mandșuria“, pe cari le-au prins Japonezii, sunt gemeni. Amândouă au un cuprins de câte 4450 tone. Au fost construite în fabrica de vapoare „Stebilimento Technico“ și au costat 4 milioane de ruble.

Terenul de luptă, pe care acum stau față în față flotele de luptă și armatele Japoniei și Rusiei, cuprinde 4 împărății mari: Rusia, China, Coreea și Japonia. Mările, ce spală țărmurile acestor țări, au de acea însemnatate strategică și universală, fiind-că aci se întâlnesc cele două mari continente: Asia și America, dar afară de aceasta liniile de vapoare ce leagă aceste continente, aci se încrucișează. Aci sunt și porturile împărăției cerului, adică China, care are 400 milioane locuitori și e cea mai mare țară din lume. Putem deci zice, că acest teren de luptă e unul din cele mai însemnate locuri de pe pământ, pentru a cărui posesiune s'au luat la bătaie două din cele mai puternice state a le lumii, Rusia și Japonia.

Insulele japoneze se întind dela nord-est spre sud-vest de peninsula Camciatca și închid drumul liber a porturilor ruse de pe coasta est-tremului orient. Acest arhipelag al insulelor japoneze cuprinde mai bine 600 de insule, dintre cari cele mai mari și mai însemnate, începând dela Nord-Ost, sunt următoarele: Iesso sau Hocooido, Nippon sau Hondo, Sicoou și Kiusiu. Porturile și golfulurile și strimtoarele de mare, cari sunt în număr foarte considerabil, afară de asta poziția bună a țerei, ajută Japoniei la înflorirea ei economică, pe care așa de mult o admiră chiar și Europeii. Și de oare-ce Japonia posedă una din cele mai formidabile flote ale lumii, care ține în stăpânire marea japoneză în toată largimea ei și o parte din marea Galbină s'au chineză, Japonia are șanse de-a deveni în scurt timp o putere universală.

De aceea nu ne vine să ne mirăm văzând, că Japonia își îndreaptă privirea la țărmurile de vis-a-vis și la marea peninsulă, Coreea, și nici nu va înceta cu amenințările sale, până-ce nu va ocupa aceste țări. În timp cât în Coreea va domni un domnitor slab, Japonia poate fi liniștită, dar altfel stă lucrul, când Coreea va ajunge de tot în mâinile Rusiei. Colosul moscovit a și făcut primii pași pentru a ajunge în proprietatea acestei frumoase peninsule, care desparte marea Galbină de cea Japoneză și domină pe amândouă. Mai ales prin construirea liniei transiberiane și ocuparea Mandșuriei și a fortului Port-Arthur au ajuns Rușii mai aproape de nizuințele lor. Prin aceasta a ajuns mai aproape și de Peking capitala Chinei, care și ea privește cu ochi răi întinderea neînțetată a Rusiei.

Astfel putem zice cu drept cuvânt, că rămânând Rusia în pozițiile de până-acum, ar putea exercita presiuni nu numai asupra Japoniei, ci și a Chinei, căci Port-Arthur, Nicinan sunt ca un ghimbe între China și Japonia Coreea e despărțită de Mandșuria prin fluviul Jalu, pe lângă a cărui împrejurimi își concentrează acum Rusia puterea pe uscat. Așteptând debarcarea Japoniezilor. Forturile Mukden, Niuciuian și Port-Arthur, ci și la Vladivostoc pe coastă a Ost a pământului rusesc din Asia și totodată la Ciemupoo, pe coasta de Vest a Corei. Afară de acestea e probabil, că Japoniezii se vor sili a respinge pe Ruși de lângă fluviul Jalu. Până-ce ține însă earna grea, nu cred, că Japoniezii să atace Vladivostocul, a cărui port e acum înghețat. Mai favorabil ar fi însă să înceapă războiul în Coreea, care nu e îndestul apărată de Ruși unde au porturi bune de debarcat, ca: Mazampho și Makpho la sud, Ciemulpho și Cinnampho pe partea de vest.

Trebuie să mai amintim și portul Fuzan, care stă în legătură de cale ferată cu capitala Coreei, Söul, dar care probabil va fi apărât din partea Rușilor. Voind însă Japoniezii să ajungă în Mandșuria, ar trebui să itreacă dela Sud spre Nord prin toată Coreea și vor afla mare piedică în fluviul Jalu, care cu lungimea sa de 1400 de kilometri, lățimea și adâncimea sa considerabilă, nu trebuie lăsat afară din atenție. Cât de bogat e în apă arată faptul, că primăvara până-ce vor ajunge Japoniezii acolo — lățimea lui aproape de vărsarea în mare e de 33 kilometri și seamănă celui mai mare riu de pe fața pământului, Amazon. Earna însă — chiar și acum — e înghețat și dacă Japoniezilor i-ar reuși să ajungă înaintea desfacerei gheței la el, e liber drumul spre Mandșuria și Siberia. Deci decursul și rezultatul războiului Ruso-Japonez depinde dela lupta pe mare, când Rușii se vor sili să împedă de barcarea Japoniezilor. Această luptă nu va mai întârzia mult și atunci vom fi siguri despre rezultatul acestui mare războiu.

Exposeul lui Pitreich.

În ședința dela 9 Februarie a Delegației maghiare, ministrul comun de război a ținut un lung exposeu, care e viu comentat de presa maghiară.

Dăm și noi din acest exposeu următoarele pasagi ce ni-s'au părut mai importante.

Desbătând chestiile amatei devenite acute, trebuie — a zis Pitreich — a se ține în evidență că din punct de vedere militar *armata comună să rămână un întreg unitar.*

Și mai presus de toate să se tragă linia de demarcație până unde se pot întinde aspirațiunile, așa că ele să nu producă diferende.

De ce trebuie să indicăm aceste hotare? Întâiu de toate din cauză că pentru ministerul de războiu nu poate servi ca normă de câț formă în care s'a pus temelul și s'a dezvoltat armata în virtutea art. XII dela 1867; ear a doua, pentru-că așa crede că și în chestii de armată se poate ține socoteala de dorințele Ungariei și țărilor soațe, fără ca prin aceasta să se primejduiască existența și unitatea armatei. A treia, pentru-că în Ungaria unele partide și unii bărbați de stat *nutresc tendințe cari sunt în vedită contradicție și cu transacția și cu părerile tuturor bărbaților de stat ungari*, tendințe, cari judecate din punct de vedere militar sunt inadmisibile.

După-ce spune că are de altfel simpatie pentru poporul ungar, urmează:

Armatele nu s'au născut — ori cel puțin nu exclusiv — din paragrafi de lege, ci în decursul vremilor s'au dezvoltat prin sânge și fer. Au venit apoi, se înțelege, paragrafi de lege, cari când au dezvoltat, când au pus pedecă dezvoltării capacității armatelor. Apoi lucrul ear s'a continuat cu sânge și fer, și ear au venit articoli de lege... Asta s'a urmat așa, zicem până la 1867.

Fără îndoială, că idealul de a avea armată independentă este vechiu în Ungaria. Față de această dorință stă însă necesitatea mare istorică: armata chemată să apere cu succes monarhia, nu poate fi de cât *armata comună, un întreg unitar*, și anume nu numai ca organizare și conducere, ci și în virtutea acelor *păreri și sentimente*, atât de importante din punct de vedere militar, *cari leagă pe membrii ei între oaltă și cu supremul comandant.*

E vechie între Unguri dorința după o armată independentă și din dorința asta s'au născut multe tendințe în contra armatei care trebuie să fie comună nu numai în ce privește conducerea, ci și în privința organizării interne. Asemenea tendințe și neînțelegerile ce ele au provocat puteau să aibă însă înțeles numai pe vremea luptelor de cabinet, când spiritele erau ocupate cu chestii interne și externe cu deservire de alt caracter de cât cele-ce ne preocupă azi.

Să fie cu țertare însă, dar soldat fiind, nu poate înțelege cum azi, în vremea obligativității generale de serviciu militar și când avem armată populară, să se nască așa, ca din senin, neînțelegeri în chestii militare și acestea să ia caracter atât de acut.

Azi însă, când chestii economice și sociale d'o covârșitoare importanță așteaptă deslegare și când trebuie să ne apărăm interesele în lupta universală, fiind poziția economică a țării în intimă legătură cu puterea armată, este oare consult a sursă discuțiunii cari să sguide armata?

Cei din Delegație să se gândească bine la asta și să permită oratorului întrebarea: Oare nu s'ar putea că ce a trecut, să se privească de trecut?

Să nu ne aducem oare aminte de multele dezastre, cari au nimicuit cultură și starea economică și popoarelor, au pricinuit dureri, numai din cauză că unele popoare nu au știut să se impace cu legături la cari au ajuns în urma necesităților istorice, legături în privazul cărora adevărat că nu și-au găsit îndestulare tendințele lor ideale, dar — după-cum se zice — totuși au găsit firul spre unitatea națională și organizarea statului, precum și scut în fața unor eventuale primejdii din viitor.

După-ce aduce laude armatei comune, zice: Mai mult de cât un prilej, a fost de multumit votului delegației maghiare, că preten-

siunile însemnate privitoare la armată, au putu fi puse în practică. Nici nu încontra organizației armatei s'au ridicat voci, ci pentru aceea ca în cadrul acestei organizații cu privire la oficerii maghiari pretensiunile naționale relative la limba de stat maghiară, să fie respectate. Crede, că nu va trece vederii gânditorilor se dați, nici rezultatul gradat al acestor năzuinți nici împregiurarea că orânduirea unei armate nu de-odată, ci *pas de pas și precaut se poate schimba.*

Așa au decurs treizeci și șase ani și la începutul anului treizeci și șapte deodată altfel să fie.

Ca și deșteptat dintr'un vis, se întrebă soldatul: ce s'a întâmpla așa deodată? Oare regimentele nu stau la un nivel egal, cu privire la instrucția militară? Esistă-oare cauze, de îndoeli cu privire la capacitatea trupelor noastre? Oare în adevăr există controversile între armată și populațiune?

Despre capacitatea militară a trupelor a vorbit acumă deci despre raportul armatei față de populațiune vrea să vorbească mai pe larg, cum a făcut-o și în exposeu. Nu este țertat a afirma, că și-a format aceste convingeri la masa verde, căci vorbitorul, pe jos și călări, cu trupe ori fără trupe, a cutreerat aproape întreaga Monarchie și în special Ungaria și în tot locul și-a ținut deschis ochii la toate, ce se refer la raportul armatei față de populație. A intrat în atingere și a cultivat relații cu tot felul de osebii factori, din toate confesiunile și naționalitățile și în chipul acesta i-s'a întărit convingerea individuală.

După astea aduce câte-va exemple despre modul de gândire a populației din Ungaria asupra transacției și peste tot asupra armatei, a membrilor și a șefilor ei?

Ceea-ce omul a auzit, văzut și esperiat nu se poate discuta. Și vorbitorul poate deci afirma, că controversile acute într'o armată și populație nu există. Cel mult cazuri singuratice pot să existe, din cari apoi unii fac capital. Ce s'a întâmplat deci, că dintr'odată totul apare schimbat? Nimic altce-va, de cât că — în original neplănuită și fără a i prevedea rezultatul — i-a succes unei *întreprinderi a produce o așa mișcare*, care în urmările ei nu numai ar sguide, organizația actuală a armatei, în temelile ei, ci care, drept urmare ar aduce cu sine dismembrarea armatei în două, trei cu timpul mai multe părți constitutive.

Considerând primejdiile ce ar resulta din aceasta atât pentru Austria cât și pentru Ungaria, a avut datorința a trage linii de demarcație din punctul de vedere militar, *peste cari trecerea, n'ar exclude posibilitatea unei mari catastrofe.*

Bărbații mari de state, cari conduc lumea, personagiile marcante de toate rangurile și culorile, șefii tuturor partidelor mari, glorifică pacea, ca și cel mai mare bun al omenirii și numai în statele acestei monarhii, în care trăim noi, să nu se găsească pacea?

Vorbitorul n'o poate aceasta crede, pentru-că în adevăr nemăsurat din aceea, ce e bun, însemnat și folositor pentru existență, se distruge necondiționat în contrastele acestea nimicitoare.

Insă, întorcă-se ori-cum lucrurile, un lucru trebuie să ție în vedere toți factorii trei și patriotici și să nisuiască, ca aceste contraste să nu-și transpună jocul lor pe teritoriul aceluși factor, acruși înaltă chemare e, a apăra edificiul Monarhiei; și pentru cuvântul acesta, termină cu rugarea: dați armatei pacea, de care are atât de mare lipsă ca să-și poată împlini cum să cade misiunea.

NOUTĂȚI.

ARAD, 13 Februarie 1904.

M. Sa bolnav. Din Viena se scrie că M. Sa suferă din nou de ischiasul care-l supăraseră rău la Crăciun. De aceea M. Sa va sta în casă mai multe zile și se va păzi de a sta mult în picioare. Atât dineurile de curte cât și audiențele anunțate, nu se vor mai ținea.

— **Cifre triste.** Pe când procurorii maghiari își dau o colosală osteneală să înfrine — agitațiile, ear dela ministru și până la copist. Ungurii lucrează neobosit întru a face maghiari și din petri, p'atunci ascultați ce bine merg lucrurile în țeară.

După datele biuroului statistic în anul 1903 populația țării a scăzut în raport cu anul 1902, care de altfel arăta și el regres cu anul ce-l precedea. Anul trecut s'au născut adică cu 34.000 copii mai puțin decât în 1902; căsătorii s'au încheiat cu 9000 mai puține și din contra: emigrările au sporit cu zeci de mii, căci s'au dat cu 16.000 mai multe pasporturi.

Eată o temă interesantă care ar trebui să preocupe pe guvernantul țării, ear nu să-și peardă vremea în alergare după utopii!

— **Dureri patriotice.** Toate ziarele maghiare inregistrează cu deosebită durere faptul, că din statistica oficială publicată de ministru pe anul 1903, rezultă că *indeosebi Ungurii au dat îndrăț.* Sporul a scăzut *indeosebi pe malul drept al Tisei* (locuit de Ungurii cei mai neaoși) ear *progres s'a dovedit numai în — Ardeal* (unde majoritatea mare a locuitorilor sunt Români!) Au scăzut adică Ungurii din dreapta Tisei cu 7000, cei dintre Tisza și Dunăre cu 5000 ear tot acolo au fost cu 1000 casuri de mortalitate mai mult ca în anul trecut.

— **Impăratul Germaniei.** De când cu boala sa, împăratul s'a dovedit foarte impresionabil. Ese puțin din casă și se forește de oboselile pe care mai înainte le căuta. Dimineața face o scurtă plimbare în Thiergarten, în care timp poliția depărtează publicul ca să nu-l turbure nimenea liniștea și singurătatea care îi place acuma.

Bănffy, după-cum vestesc ziarele maghiare, manat de dorul mântuirii patriei, se va duce în săptămâna viitoare și la Kassa, să organizeze noul partid. De astă dată a nimerit-o: fosta capitală alui Rákoczy cum să fie lipsită de spectacolul ce știe să aranjeze labancz-ul devenit kurucz;

— **Un român mare sachist.** — Di Marco, Român din Bucovina, după-cum scriu ziarele străine, la concursul internațional de sach ce se ține de mai multe zile în M-nie-Carlo, a rămas învingător față de mai mulți sachisti mari din lume.

— **Polonezii.** Autoritățile din Silesia prusiană urmăresc cu multă rigurositate pe polonezi. Copii poloni sunt ținuți un an mai mult decât ceilalți în școlile ducatului și sunt supuși la examene mai exigente, ear soldații sunt pedepsiți dacă vorbesc polonește. Printr'o lege nouă se interzice cu desăvârșire întrebuintarea acestei limbi în discuțiunile publice.

Invenții însemnate. Din Berlin se scrie că mai zilele trecute s'a făcut încercări cu fotografiarea colorată inventată de locotenentul Szlavik din Austro-Ungaria. Un alt supus austro-ungar, inginerul Zsigmondi a presintat acum un microscop unic în felul său, care întrece pe al lui Helmholtz, cel mai desăvârșit nainte de invenția inginerului Zsigmondi.

— **8500 de emigranți.** Ziarul semioficios „Statistikal Havi Közlemények“ scrie următoarele: În luna Decembrie a anului 1903 s'au edat în Ungaria (fără Croația și Slavonia) și Fiume 6499 de parapoarte, cu 1128 mai puțin decât în luna Noemvrie și cu 2147 mai puțin decât în luna Decembrie a anului 1902. Dar numărul pasapoartelor edate în 1903 e cu 16.060 mai mare ca în anul 1902. Dintre aceste pasapoarte 841 sunt valabile pentru mai multe persoane. S'au scos pasapoarte: com Sibiu 575, Brașov 463, Sáros 411, Hâromszék 337, Ternova-Mare 299; dintre aceste cele ma multe sunt pentru România și America. Dintre orașe s'a scos: Budapesta 129, Panciova 42, Vișet 59, Neoplanta 26, Timișoara 24, și Seghedin 33. Relativ la destinațiune amintim: 2820 s'au edat pentru Europa, 2446 pentru America și 2044 cu destinațiune spre România. În Croația și Slavonia s'au eliberat pe luna Decembrie 1903

952 pasapoarte, cu 322 mai puțin ca în Noemvrie și cu 1163 mai puțin ca în luna Decembrie 1902. Aceste se impartăsa: America 310, Bosnia și Herțegovina 224, ear Europa 286.

— **Urmările certei.** Ni-se scrie din Peleca: Aici se allă un țeran tiner care dela părinții săi a moștenit avere din care muncind ar fi putut trăi omeneste, durere însă că el în loc să-și caute de trebile sale umbra dela un avocat la altul și pe la judecătorie pe unde avea cât de des lucru. Dar după zisa românului atăta umblă ulcioru la fântână până se sparge, așa a pățit-o și economul Constantin Crucean (Babi). Azi earăși a avut o pertractare cu economii Petru Șiclovan și Maxa Codoș — Dinsul Crucean a vindut doi porci lui P. Șiclovan și M. Codoș și i-au parat că nu iau plătit prețul porcilor deși cumpărătorii zic că ei ar fi plătit. În cauza aceasta s'a ținut azi pertractare și pe basa jurământului lui Crucean judecătoriu a judecat la solvire pe P. Șiclovan și M. Codoș. — Eșind ei dela judecătorie s'au dat la ceartă și întru acea Crucean a scos revolverul, era la dñsul, și a amenințat pe cei doi, aceia însă l'au prins l'au trântit la pământ, au luat revolverul dela dñsul și l'au bătut lăsându-l abea viu.

P. Șiclovan luând revolverul la prins de țeva și cu cocoșul a dat în cap la Crucean, și dând el așa revolverul s'a slobozit și numai noroc a avut că plumbul nu a nimerit pe nimeni ei numai un deget alui Șiclovan l'a rănit puțin.

Pe Crucean însă doi medici abea l'au putut lega și ce va fi cu dñsul nu se știe.

Eată ce pătesc oamenii cari pentru ori-ce lucru alegă pe la judecătorii și se ceartă.

Pe Crucean abea l'a scos din mâinile celor cel băteau, candidații de avocat Dr. A. Novac și Dr. S. Barbură cari fiind și dñșii la judecătorie au văzut cearta și i-au despărțit căci de nu erau dñșii cine știe ce s'ar fi întâmplat. N.

— **Incendiu din Baltimore (America).** Privitor la groasnicul incendiu întâmplat în Baltimore au mai sosit următoarele telegrame: Aproape întregul oraș comercial, care cuprinde 4 kilometri pătrați, a fost distrus de flacări. Schinteile duse de un vânt puternic au aprins și multe edificii de prin alte părți ale orașului. Așa de exemplu biserica lutherană a ars până la pământ. Din cauza stagnării vieții comerciale 50.000 oameni au rămas fără pâne. La casa deputaților s'a făcut o propunere, în virtutea căreia se va da lipsiților un ajutor de 1 milion de dolari. S'a constatat că opt pompieri au fost morți cu ocazia explodării de dinamită. Focul nu e de tot stins, dar pericol nu mai este. Toate pagubele pricinuite de incendii se urcă la suma de 200 milioane de dolari. Casele distruse sunt în număr de 1000. Pagubele societăților diferite de asigurație sunt de 30 milioane dolari.

— **Suvițele moartei.** O întâmplare înfloritoare se comunică din Berlin. Săptămâna trecută cineva a pătruns în camera mortuară a bisericei St. apostol Filip și a tăiat câteva suvițe din përul unei tinere fete moartă așezată în sarcofag. Făptuitorul a fost pianistul *Sommerfeld*, care, afirmativ din rēmășag, a pătruns noaptea în biserică. Antecedentele cazului sunt însă foarte tragice. Pianistul *Sommerfeld*, care era din părinți avuți, încă cu 8 ani mai nainte se logodise cu frumoasa *Heng Zelma*, unica fată a unei femei vėduve. Căsătoria s'a amēnat mereu, mai din un motiv, mai din altul, făcându-i fetei mereu promisiuni. Săptămâna trecută trebuia să se și țină cununia. Când însă au mers înaintea oficerului stării civile, tinărul a declarat, că tatăl său nu și-a dat învoirea la căsătorie, nu vrea să-ı dea bani și astfel dñsul e hotărât a-și susține femea singur, dând lecții de pian. Mireasa, care opt ani de arindul a așteptat și care și-a văzut în aceasta respirea celui mai frumos vis, a desperat și în desperarea ei, s'a sinucis. Cadavruul a fost transportat în casa mortuară. Indată s'a avisat directorul cimiterului, care a chemat poliția și au intrat în casa mortuară. Ușa era în aparință neatinsă, pe sicriul moartei însă s'a observat, că cine-va a forțat coperișul. Moarta, l-a prima vedere, părea a fi fost neatinsă. Numai după-acea s'a observat, că cununa de mirt este dată la o parte și përul la partea dreaptă a capului este încălțit. Poliția a aflat apoi că mirele *Sommerfeld* a pătruns noaptea în camera mortuară și a tăiat suvițe din përul miresei sale.

— **Maghiari nefericiți la o catastrofă din America.** Cablurile aduc vestea unei mari catastrofe, întâmplată în America. O explozie îngrozitoare în minele de cărbuni din *Dhespirte*, a stins viața la aproape două sute de muncitori. Muncitorii erau mai ales de naționalitate maghiară și italiană. Nenorociții, s'au dus din patria lor peste mări și țeri ca să-și caute fericirea și au aflat — mormintul. Esplosia s'a întâmplat Marți dimineața, în zori, 184 muncitori erau în mină, dintre cari nici unul n'a scăpat, ruinele au putut fi îndepărtate și s'a putut intra în mină o groaznică privilegiște li s'a deschis săpătorilor, cei mai mulți dintre cei 184, e zau aproape scum. Corpurile erau trunchiate, membrele rupte, ici o mână, colo un cap ori picior, așa au putut fi scoase oasele nenorociților, cari în urmă au fost așezate spre odihnă într'o groapă comună peste care s'a vēr-sat var. Căți nu vor primi cu inima strânsă, aici acasă vestea aceasta și vor tremura ca nu cumva al lor, rupți de dēnșii, încă se fie în acea comună groapă?

— **Logodnă.** Domnul Eugen Buday din Vașad s'a fidanțat cu d-șoara Regina Nuțiu, fiica preotului Alexandru Nuțiu din Lippó (com. Sătmar). Multe felicitări.

Lecții de limba franceză, Dna Elenora Bloț se ofere a da atât în familie cât și la Domnia Sa acasă str. Veselény Nr. 7. Loco.

— **12 costume pentru călușeri,** se află de vnzare, cu toate cele trebuincioase. Doritorii să se adreseze dlui Iosif Iosa, inv. pens. în Peleca.

— **Schimbare de local.** Renumitul dentist *Morgenstern Gyula* și a strămutat locuința de ordinație (tragerea de măsele, plombare, măsele singurate șire de dinți, coroană de dinți de aur măsele cu rădăcini etc.) în Arad, piața *Andrássy* Nr. 15.

— **Durere de stomac, Sgârçiuri de stomac, catar greu de stomac,** la boale de stomac învechite și împotriva lipsei de apetit, mijloc sigur. *Purgativ sigur, inerția cronică a intestinului gros, la lipsa de scaun-purgativ fără dureri*, este thea întăritoare de stomac „*Centauria*“ a farmacistului *Kossuth*.

Cutia de probă 1 cor. 20 fil.

Cutia mare . . . 2 cor. — —

În contra tusei, catarului (troahnă) răgușelii, flegmei și iritațiunii gâtului este de un efect eminent, pastilele de pept »*Senega*« Prețul 1 cor. Sepot căpeta în farmacia la »*Maria Fecioară*« a farmacistului *Kossuth Pál*, Arad, piața *Boros Béni* Nr. 15.

— **Calitatea mea de agent de 18 ani, nu este avisată la reclame.** În interesul lor bine priceput vor lucra toți cari pentru obținere de credit personal de ori-ce sumă, se vor adresa cu deplină încredere cătră mine, fiind-că în urma legăturilor mele estinse, pe lângă depurare ușoară în rate micș lunare, în mod discret sunt în poziție ale căștiga pe cea mai reală basă împrumuturi. Agentul *Gáspár Soma*, Arad, Piața *Bocskay* Nr. 3. A se alătura marcă pentru răspuns.

Felurimă.

Domnișoare de măritat. Voind să evite tinerilor cari au de gând să se căsătorească căutările pe cari ei trebuie să le facă pentru a găsi o nevastă după gustul lor, americanii au instalat la New-York o expoziție permanentă de tinere fete de măritat.

În prima sală a acestei expoziții de un nou soi, se găsec portretele domnișoarelor cari aspiră la măritiș. Fie-care portret este însoțit de o biografie a candidatei relatând toate amēnuntele pe cari trebuie să le cunoască omul care va cere mâna ei: numele, virsta... zestrea.

E de ajuns a fi cine-va convenabil îmbrăcat pentru a avea dreptul a intra în această sală.

Când un tinēr și-a găsit idealul, e de ajuns să apese un buton electric care se găsește sub portret. O ușă se deschide imediat și el intră într'o a doua sală unde sunt întrunite domnișoarele.

Tinērul vede atunci, în carne și în oase, pe tinēra fată anunțată afară prin portret, și dacă conving unuia altuia, logodna se efectuează imediat.

PARTEA LITERARA.

AȘ VREA!

Aș vrea pe veci ca să fiu mută
Să 'nec iubirea mea pustie
Să 'nec tot cea — mea inimioară
Imi spune 'n vraj, cu duioșie.

Șaș vrea să uit a ta iubire
Să n'o mai cânt în triste 'mi cânturi
Să 'mî risipesc ilusii sfinte
Și visuri să le arunc în vânturi.

Șaș vrea să pierd chiar și simțirea
Să uit de-o scumpă suferință
Să uit că te-am iubit vre-odată
Ș'apoi să mor fără de căință.

Șaș vrea pe veci ca să fiu mută
Să 'nec iubirea mea pustie
Să 'nec tot cea — mea inimioară
Imi spune 'n vraj cu duioșie.

Elena Mihulin.

Petrecheri.

— Corpul învățătoresc dela școala gr.-or. din Tilișca invită la producțiunea școlară care va avea loc Luni în 2/15 Februarie a. c. în edificiul școlar începutul la 7^{1/2} ore seara. Venitul curat să va destina fondului școlar și bibliotecii școlare în părți egale. Tilișca. în Ianuarie 1904. Contribuirile benevole să primesc cu mulțumită și se vor cvita pe calea ziaristică. Program. I. 1. „Sfânt e“, de Kiriac, executat de corul școlai. 2. „Zio'a apus“, (după Pfeil), de T. Popovici, executat de corul școlai. 3. „Ce te legeni codrule“. II. 4. „Soldatul rănit“, de ** predat de 2 tineri. 5. „Despre srbătorile băbești“, trilog de M. Bogdan, predat de 3 elevi. 6. „Sărăcie lucie“, comedie populară într'un act, jucată de corpul învățătoresc cu concursul mai multor persoane. După producțiune urmează cină comună, apoi petrecere cu joc.

— Producțiune declamatorică musicală se va arangia Duminecă la 1/14 Februarie 1904 în localul școlai gr.-or. rom. din Abrud-sat. Inceputul la orele 8 seara după producțiune urmează joc. Prețul de intrare: pentru persoană 1 coroană. Venitul curat este destinat pentru biserica gr.-or. din loc, în favorul căreia să primesc suprasolviri și oferte cari să cuitează inaintea comitetului parochial.

Corul vocal bisericesc gr.-or. rom. din Nereu, ca diletanți, invită la concertul căruia îl premerge Drama populară în două acte de J. Velovan „Granicerul“ și care se va ținea Luni la Intimpinarea Dluî în 2/15 Februarie 1904. În sala „Casei Naționale“ din loc. Inceputul la 8 ore seara. Prețul: loc. I. cor. 29 bani, loc. II. 80 bani, loc de stat 40 bani. După concert urmează joc. Comitetul.

Societatea literară a școlaiilor dela gimnasiul superior fundatiional din Năsăud invită cu toată onoarea la Serată literară musicală, care se va aranja Duminecă în 21 Februarie 1904 în sala de gimnastică dela gimnasiu. Inceputul la 7^{3/4} ore seara. Prețul intrării de persoană: 1 cor. 40 fil. venitul curat este destinat în favorul fondului societății. Suprasolvirile și ofertele marinoase să vor publica în reportul anual al gimnasiului. Năsăud, în Februarie 1904. Comitetul aranjator.

Economie.

Conferența profesorului Eplinius.

Esmisul reuniunii de temperanță „Good Templar“
Arad, 10 Februarie.

Erî seara s'a umplut sala de învățămînt a școlaii elementare din strada Weitzer de public care urmărește cu interes mișcare anti al-

coolistă pornită în Arad. Medici, profesori, advocați și funcționari în număr mare s'au prezentat ca s'asculte conferința profesorului Eplinius, esmisul ordinului „Good Templar“ care și-a luat de seop organizarea universală a unei mișcări antialcooliste.

Profesorul Eplinius este de statură mijlocie, cu trăsăturile feței marcante. Când vorbește, este adevărat tip de agitator, gata la ori-ce pentru o convingere a sa. În stil popular și înțelegător, conferința a captivat până la sfârșit atențiunea ascultătorilor.

În conferință a dezvoltat, că alcoolul și în cantitatea cea mai mică e stricăcios, adevărată otravă pentru creier. Zice că renumitul învățat Krepelin, a făcut experimente în privința asta. A luat mai mulți culegători dintr'o tipografie și într'o zi le da câte un 1/2 litru vin și încă vin ușor. A doua zi nu căpătau beuturi alcoolice. În zilele astea nu prea erau voioși ea și în zilele când primeau vinul. Mai multe săptămâni a ținut așa, și s'a dovedit că în zilele când nu căpătau vin, celegeau foarte frumos, iar în zilele când căpătau vin, celegeau era pline erori de tipar. A dezvoltat mai departe că reuniunea antialcoolică nu va strica nimenui. Fabricanții vor putea ușor întrebuița alcoolul în industrie, proprietarii de vii asemenea nu vor suferi pagube, pentru-că pe de-o parte strugurii astăzi se pot bine conserva, pe altă parte azi prin sterilizare se poate preface vin lipsit de alcool. Și-a încheiat vorbirea zicând că lupta împotriva alcoolului nu e numai umanitară ci și patriotică.

Profesorul a fost aplaudat și felicitat de cei prezenți. După conferință s'a încins o discuție între dînsul și conducătorii socialiști Weiss Hermann și Fellner, într'altelile încurajând ideia înființării unui restaurant antialcoolist.

Profesorul Eplinius mâne se re'ntoarce în Hamburg.

Insoțirile din Ungaria în 1903.

Numărul însoțirilor înființate în an. tr. a fost de 617, din cari 376 însoțiri de credit, 180 de consum și valorisare, 61 de lăptărit. Din aceste, 138 însoțiri de credit și 4 de lăptărit, au fost înființate în Croația și Slavonia. Membri ai însoțirii centrale regiocolare s'au făcut 168 din însoțirile de credit nouă. În regiunile locuite de Români sporul este mult mai neînsemnat decât în regiunile locuite de alte naționalități.

Legea de timbre și competențe. Precum se anunță, ministrul de finanțe a hotărît scoaterea unei noue edițiuni a legilor de timbre și competențe. Ultima edițiune oficială a legilor și ordinațiunilor referitoare la timbre și competențe datează dela anul 1885. În cursul celor două decenii din urmă s'au făcut pe resenul acesta atâtea schimbări, încât noua edițiune va satisface în adevăr o trebuință de mult simțită. Voluminoasa lucrare se află deja în stadiu înaintat și se va termina probabil în timp apropiat.

POȘTA REDACȚIUNEI.

Șimândanilor. Ceea-ce ne scrieți despre alegerea de vice-notar: că adică fruntașii români să fi pactat cu șovinistii pentru a strica aceluși candidat român, drept să spunem, nu ne vine să credem. Vom cerceta însă noi de aproape, să aflăm pricina.

Coresp. Crocna. Despre rezultatul procesului, ori mai bine: osândirea învățătorului Tonța faceți arătare la Consistor, în foaie nu merită să ne ocupăm. De altfel așa știm că și la Consistor este în curgere cercetare în contra lui.

POȘTA ADMINISTRAȚIEI.

Abon. 1274 N. T. junior, Hátzeg. În Arad. Vinerea și în Timișoară tot Vinerea.

ULTIME ȘTIRI.

Petersburg, 12 Febr. Erî Țarul și întreaga lui familie, precum și sfetnicii săi s'au rugat în biserica dela Palat pentru izbânda oștirilor rusești.

Mulți sunt supărați pe marele duce Alexe, despre care spun că n'a pus grije destulă pentru-ca Japonezii să nu poată lovi pe neașteptate. Ministrul de războiu Kuropatkin a plecat în Mandșuria, unde va conduce în persoană războiul pe uscat.

Londra, 12 Februarie. După o telegramă mai nouă din Japonia au sosit trupe noi Japoneze în fața Seului, unde au întimpinat opoziții. S'a dezvoltat o luptă mai mică, din care au rămas mai mulți răniți.

Mobilizarea Rusiei. St. Petersburg, 12 Febr. Curtea țarului e foarte abătută. După cum se vestește pierderea Rușilor e cu mult mai mare de cum se credea.

Guvernul rusesc a rechemat patruzeci mit de rezerviști.

Au plecat spre Asia-Ostică cinci-sprezece vapoare de război.

INSERTIUNI ȘI RECLAME.

Am onoare a aduce prin aceasta la cunoștința on. publică că

atelierul meu de pictură

l'am deschis la 1 Februarie pe piața Libertății Nr. 1.

Studiile, mi-le-am desăvirșit în Arad, Budapesta și Viena mai apoi Brestau, Berlin, Hanovra, Frankfurt a. m., München și Zürich.

În decursul petrecerii mele în Berlin am fost elevul școlaii „I-te Handwerke Schule“ car în Zürich elevul școlaii „Kunst-Gewerbe Schule“. Pregătesc după fotografiile, poze în oleu ori desemn cu cretă. Primesc zugrăvire de firme, embleme etc. Am o specialitate, corespunzătoare gustului modern de azi,

firme în sticlă

ș. a. sculptate, retzelt, cu lumină și noaptea, decorații, și obiecte de lux. Silința mea neobosită este, a câștiga încrederea clienților mei din localitate și jur prin serviciu prompt și prețuri moderate. Recomandându-mă bunăvoinței on. public, sunt,

cu deosebită stimă:

Lenkei György,
zgravy.

Czettel Fülöp

lemnării pentru edificii, parchet

și

magasinul de fabrică

pentru

revisite de măsur

ARAD, Strada Hunyady Nr. 2.

recomandă materialul în bransa aceasta, calitatea cea mai bună și pe lângă prețuri de concurență.

Cu distinsă stimă:

Waltisich Károly.

118-3-15

cond. firmei Czettel Fülöp.

Editor și redactor responsabil: Ioan Russu-Șirleanu.

Paltoane femești STERN M. A.

Piața-Andrássy
vis-a-vis cu biserica Minorităților.

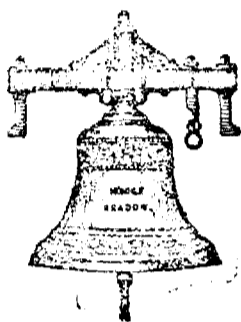
Friederic Mönig

Turnătorie de clopote și metal, fabrică de pompe, arangeată pe motor de vapor.

Arad, strada Rákoczi Nr. 11-23.

S'a fondat la 1840.

Premiat la 1890 cu cea mai mare medalie de stat.

Cu garanție pe mai mult ant și pe lângă cele mai favorabile condiții de platire — recomandă clopotele sale cu patentă ces. și reg. invenție proprie, cari au avantajul că față cu ori-ce alte clopote, la turnarea unui și același clopot tare și cu sunet adânc, — se face o economie de 20—30% la greutatea metalului.

Recomandă tot-odată clopote de fer ce se pot învîrți și postamentele de fer, prin a căror întrebuițare clopotele se pot scuti de creștat și chiar și cele mai mari clopote se pot trage fără-ca să se clătine turnul.

Recomandă apoi transformarea clopotelor vechi în coroandă de fer, ce se poate învîrți, cum și turnarea din nou a clopotelor vechi, sau schimbarea lor cu clopote nouă pe lângă o supra-solvire neînsemnată.

Liste de prețuri și cu ilustrațiuni — la dorință se trimit gratis

7 12—25

Telefon pentru comitat și oraș 471.

Pravălie noua!

Următorul D-nei Ved. I. Sütő

E. URBAN

prăvălie și magazin de sticlă, porțelan, lampe și rame de tablouri.

67 25—

ARAD,

Piața Libertății (Szabadság tér 20). Casa contelui Nádasdy, colțul străzei Forray.

Pe lângă prețuri moderate se află de vânzare vase de porțelan, pentru cafea, ceaiu; vase de la-voir, obiecte de gală din majolika, lampe de masă și pendante, tot relul de obiecte de sticlă, obiecte de feistal, colorate șcl.

Petrol de cristal, litru 20 cr. (40 fil.).

Pravălie noua!

Cel mai efin isvor de cumpărare din Arad.

Juvaericale,

bucăți de aur și argint (frante) bilete de amanet

cumpără pe baai gata cu prețurile cele mai scumpe, sau le schimbă cu alte obiecte. 1005 116—

Deutsch Izidor,

orasornicar și juvaergiu

Arad, strada Templom.

— Telefon n-rul 438. —

Diplomă de aur 1891. Oradea-Mare.

SCHÄFFER JÓZSEF

compactior. 1045 75—

ARAD, Strada Tabajdy Károly.

Execută tot felul de

lucrări de compactorie

dela executarea cea mai simplă până la cea mai de lux. — Comandele din loc și provință se efectueș prompt și punctal. — Lucru bun și solid.

Prețuri moderate. Serviciu punctual.

DESCOPERIRE DE PRĂVĂLIE.

Avem onoare a atrage atenția binevoitoare a damelor din loc și provincie la

atelierul de modă pentru dame

ce-am deschis tocmai acum și am provăzută conform recerșelor moderne, în

ARAD, strada Deák Ferencz n-rul 7.

unde confecționăm, după fașon modern, jachete, mantale de călătorit, haine pentru casă și stradă, precum și tot felul de haine pentru copii, frumos și pe lângă prețuri foarte avantajoase.

Rugându-ne pentru sprijinul prea st. dame, semnăm cu deos. stimpă

Kaiser Ferencz și soțul, croitori de dame.

1055 29—30

SEIDEL OTTO,

fabricant de căciuli,

ARAD, Andrassy-tér Nr. 9

(vis à vis cu biserică).

Execut ori-ce fel de chipiu militar, postav finanțial pentru pompieri, pentru preoți și civili, calitate bună, preț moderat. 935 74—80

Nou atelier pentru fabricare de roți și trăsuri!

Am onoare a aduce la cunoștință on. public din loc și din provință, că la

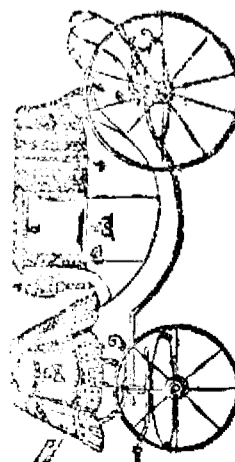
Arad, strada Kossuth n-rul 18

am deschis un

atelier pentru fabricare de roți și trăsuri

corespunătoare necesităților moderne.

Indeplinesc în acest atelier toate lucrările și reparaturile corășpur zătoare solid și prompt, pe lângă prețuri avantajoase. Provoacă-mă la faptul că nimeni în fabrici de mână l. am lucrat, sunt în poziția de a putea satisface pe deplin m. on. public, pentru al cărui sprijin mă rog.

1068 19—30

Cu deos. stimpă

Kiss Odön, fabricant de roți și trăsuri.

Representanța institutului de împrumuturi ipotecare din Sibiu — pentru comitatetele, Arad, Cianad, Timiș și Torontol am primit-o cu încredințare, că pentru mijlocirea de împrumuturi clienților cari mi se adresează cu încredere, nici eu nici institutul să nu socotim nici un fel de taxă. Recomand împrumuturi cu replatire în anuitați pe

PĂMĂNTURI PE CASE

În orașe situate la loc bun și cari aduc venit sigur, pe lângă următoarele condițiuni:

4 ⁰ / ₀	interese replatebil în	20	ani
4 ¹ / ₂ ⁰ / ₀	”	40 ¹ / ₂	”
4 ³ / ₄ ⁰ / ₀	”	35	”
5 ⁰ / ₀	”	30	”

Capitalul cu intese cu tot se replatește în rate egale semestrale.

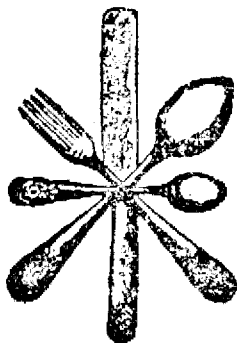
Împrumutul să vază în ban gata. Institutul face și conversiuni de împrumuturi cu interese mai mari.

Spesele de în ei desăbulară la dorința la anticipiez, Oferte de împrumuturi primește și servește cu ori ce fel de informațiuni cu plăcere. Cancelaria în

BERGER JÓZSEF 58 11—52

Arad, Piața Andrassy Nr. 8, în față cu biserica minorităților

Un bilanț de economie CASNICĂ.

În prețuri uimitor de ieftine răspândesc în toate părțile din magazinul meu prea încărcat

61 10—12

obiectele mele de argint mexico de renume universal prin eselența lor, și anume:

- 6 buc. cuțite de masă argint mexico
- 6 „ furculițe „ „ „
- 6 „ lingure „ „ „
- 12 „ lingurițe „ „ „
- 6 „ cuțite de dessert „ „ „
- 6 „ furculițe de dessert „ „ „
- 1 „ lingură mare de supă, „ „
- 1 „ lingură „ de lapte „ „
- 2 „ sfeșnice elegante de masă pentru salon

46 BUC. Isolată numai 6 FL. 50 CRUCERI.

Fie-care cumpărător primește pe lângă acestea drept remunerație pe lângă garanția un cântar casnic pentru greutate de 12¹/₂ chilo — gratuit. Argintul de mexico este un metal alb pentru acărul durabilitate primesc asupra mea garanția pentru 25 ani. Se trimite în urma trimiterii banilor ori la cerere prin rambursă din magazinul din Europa.

Casa centrală de circulație Denkes József, Budapesta VII. Hernád 54.

SFETNIC JURIDIC

(Auto-advocat) este folosită pentru ori cine, pentru ca cu ajutorul ei atacările sale de caracter juridic și judecătorec, fără spese și fără advocat singur și le poate apăra. Mai de 30 de feluri de legi, deosebi legi, de contribuție, căsătorie, legea comercială, lege despre pregătirile industriașilor, lege industrială, lege despre intruniri publice, noua lege despre emigrări și despre pașapoarte. Se poate comanda pentru 4 coroane la Casa centrală d. comerțului. I. Denker (Denker József központi árúház) Budapesta, VII, strada Hernád Nr. 54.

Pentru 5 cor.

trimite 4¹/₂ chile (vre-o 50 buc.) — puțin deteriorat

sapun de lux

extra-ordinar de fin de roze, de lapte, de liliie, de rezedă jăzmin, vioarele. Se trimite trimițându-se banii înainte ori la cerere cu rambursă

I. Denker str. Hernád 54.

Carte de afaceri pentru industriași!

(Iparosok üzleti könyve) sub acest titlu a apărut o carte folosită. Nu e o serie, ci registru coră spuză or scopurilor meseriașului. Coloanele se explică ele pe sine și prin urmare fie-cara industriaș, dacă nici n'a învățat contabilitatea, o poate ucer în-trebuința.

Cartea conține 2 feluri de registre, comande, muncă pre-dată calțelor și socoteala personalului, unifică deci în sine tot ceea ce pentru meseriaș e nevoie să poarte în evidență. Se poate comanda prin ascianat, legată, în preț de 4 cor.

Casa centrală de comerț Denker József Budapesta, VII, Hernád Nr. 54.

Atelier de edificii și reparatură de mașinari.

Am onoare a aduce la cunoștința On. Public din localitate și jur, că am deschis în

ARAD, strada Szent István Nr. 9,

un atelier de

zidiri și reparatură tehnice și de mașinari.

Primesc ori-ce lucrare în bransa aceasta, lucrări noue și reparatură ș. a., aranjament de apaducte, delătura înfundărilor de closet, pe lângă prețuri ieftine și pe lângă garanția.

Rugând spriginul On. public sunt

cu deosebită stimă:

KISS ERNŐ,

Încătar de zidiri și lucrări tehnice.

110 4—15

Hotel „VAS“

cafenea, restaurant și berărie.

Arad, strada Deák Ferencz.

Locul de întâlnire al inteligenței române din loc și din provincie, unde se găsește cu prețuri cel mai avantajos mănăcări de casă, vin excelent și bere Dreher. Un prăuz de 3 plese 1 coroană.

Oaspeților dela hotel le stă la dispoziție, pentru orice tren care sosese sau pleacă, omnibus sau trăsură.

Prețul camerelor este, dela 1 cor. 60 fl. în sus. Curățenie exemplară, pe lângă asigurarea unui serviciu ireproșabil.

Rogaș prețiosul sprigin. Cu deosebită stimă
Vedova Duffner József.

Bani! Bani! Bani!

Subsemnata întreprindere de credit stă în legătură cu cele mai mari bănci din țeară și exoperează

împrumuturi pe pământuri și edificii

cu cele mai favorabile condiții și cu cele mai ieftine interese și anume pe termen de 10—70 ani cu 2⁰/₀—5³/₄⁰/₀.

Credit personal cu garanții și obligație pe 5—10 ani.

La funcționari de stat, comitat și oraș, precum și la ofțeri, credit simplu și fără giranță.

La dorința servim cu informațiuni, rugând marcă postală.

„Pecunia“

întreprindere de credit, Sibiu (Nagyszeben).

Str. Poplăci Nr. 27.